

[Tredje næstformand]

Medlemmer af folketinget Estrup (RV), Bernhard Baunsgaard (RV), Bilgrav-Nielsen (RV), Lone Dybkjær (RV), Dagmar Mørk Jensen (RV), Ole Vig Jensen (RV), Aase Olsen (RV), Niels Helveg Petersen (RV) og Stinus (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om obligatorisk overskudsdeling og medeje for de ansatte.
(Beslutningsforslag nr. B 111).

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om luftfart. (Lovforslag nr. L 104).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om jobskabelse.

(Lovforslag nr. L 180).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Tinning (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed på venstresocialisternes og socialistisk folkepartis vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om hjemsendelse af udlændinge).

(Lovforslag nr. L 181).

Jeg skal i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Poulsgaard (FP):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af vederlag for folkevalgte politikere m.v. (10 pct.s nedsættelse af vederlag, afskaffelse af folketingsvederlag til ministre, der ikke er folketingsmedlemmer, og afskaffelse af særpensioner).

(Beslutningsforslag nr. B 109).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Alice Faber (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om erstatningsydelse til patienter, der er kommet til skade ved LSD-behandling og LSD-forsøg.

(Beslutningsforslag nr. B 110).

Jeg skal i øvrigt henviser til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Estrup (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om obligatorisk overskudsdeling og medeje for de ansatte.

(Beslutningsforslag nr. B 111).

Det radikale venstre lægger stor vægt på, at debatten om overskudsdeling og medeje nu på ny tages op. De udtalelser, som er fremsat fra flere sider i den seneste måned, tyder på, at der er bevægelse i de hidtil fastlåste standpunkter, og at en fornyet debat derfor kan være frugtbar. For at sikre, at denne debat kan udfolde sig frit og ikke med det samme strande på de velkendte problemstillinger, har det radikale venstre bevidst ikke genfremsat sit oprindelige medejeforslag. Der skal dog ikke herske tvivl om, at dette forslag fortsat er vores principielle mål og udgangspunkt for debatten. Men ved netop at fremsætte et meget åbent forslag til folketingsbeslutning håber vi, at det vil være muligt at finde en løsning, således at obligatorisk overskudsdeling bliver en realitet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ungdomsvejledning og visse uddannelsesforanstaltninger.

(Fremsat 31/1 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard-Sørensen (S):

Dette lovforslag betyder ikke – vil jeg gerne sige til undervisningsministeren – en ny og forstærket indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, for det har én ganske bestemt forudsætning, og det er afskaffelsen af den såkaldte lov nr. 488, der som bekendt drejer sig om den kommunale forpligtelse til at afsætte midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det betyder, at kommunerne ikke længere skal være forpligtet til at afsætte et beløb svarende til mindst 130 kr. pr. indbygger til dette formål, mens amterne ikke længere skal afsætte mindst 10 kr. pr. indbygger. Det er vi naturligvis imod. Det kan nemlig kun opfattes som en stærk nedprioritering af indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden.

Ministeren gør meget ud af i sine bemærkninger til lovforslaget at forklare, at kommunerne har gjort meget og endda har afsat beløb, der er større end det lovhjemlede minimum, men det er en sandhed med modifikationer.

I 1983 opfyldte således 87 ud af landets ca. 270 kommuner ikke deres forpligtelse. Også af den årsag mener vi, at forpligtelsen burde opretholdes, og derfor er vi naturligvis heller ikke særlig glade for dette lovforslag. Det fremstår for os som et underligt rodssammen af to helt forskellige ting, for det første de hidtidige bestemmelse om ungdomsvejledning i kommunerne og dernæst en bestemmelse om, hvad kommunerne kan – men vel at mærke ikke skal – gøre, når det drejer sig om uddannelse, kurser m.v. for unge.

Der er naturligvis ingen forpligtelse til noget som helst. Kommunerne kan såmænd få lov til at gøre både det ene og det andet, men hvis de ikke bryder sig om det, kan de bare lade være. Dette kan vi ikke se som en ny og storslået indsats til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Alle bliver uforpligtede. Men staten vil naturligvis godt hjælpe, og undervisningsministeren lover i bemærkningerne at afsætte 5 mill. kr. til foranstaltninger, der omtales i loven, og jeg går ud fra, at det er de forskellige former for kurser for unge arbejdsløse, kommunale kurser, vejledningskurser for unge med særlige vanskeligheder, kontakt- og informationsordninger m.v.

Nu står dette lovforslag ikke alene. Ifølge bemærkningerne hænger det sammen med arbejdsministerens bebudede lovforslag om beskæftigelsesmuligheder for unge i kommunerne. I bemærkningerne – har jeg bemærket – siges det udtrykkeligt, at arbejdsministerens lovforslag fremsættes samtidig med dette, men folketinget har ikke set det omtalte lovforslag endnu. Det ville have været rimeligt, om undervisningsministeren og arbejdsministeren havde prøvet at finde frem til en fælles fremsættelse af deres respektive lovforslag, således at vi kunne have fået en samlet behandling af forslag, der vedrører den kommunale indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, og det er mildt talt urimeligt, at folketinget skal behandle lovforslag, der refererer til andre lovforslag, der end ikke er fremsat endnu. Denne mangel på koordination er ikke acceptabel, men vi kan da i hvert fald konstatere, at venstregeringen har fremsat sine forslag, så venter vi på den konservative regerings forslag desangående.

Den umiddelbare konklusion vedrørende dette lovforslag er, at det er temmelig rodet, og at det er uforpligtende over for alle. Endvidere forudsætter regeringen ikke, at arbejdsformidling og arbejdsmarkedsnævn, som kunne sikre en koordinering og sammenhæng i foranstaltningerne, skal medvirke. Tingene stykkes ud i flere lovforslag, som først og fremmest er uforpligtende.

Vi vil meget gerne opfordre regeringen til endnu en gang at overveje det betimelige i at afvikle lov nr. 488. Fjernelsen af den kommunale forpligtelse og nedsættelsen af statstilskuddet vil efter vor opfattelse betyde en væsentlig nedskæring i aktiviteterne til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det vil give et skær af, at indsatsen går væk fra de aktive foranstaltninger over til den passive hjælp, og det kan vi ikke medvirke til.

Kirkegaard (KF):

Først en enkelt bemærkning til hr. Nørgaard-Sørensen, der gav udtryk for den opfattelse, at det, at man ophævede lov nr. 488, automatisk ville medføre en nedprioritering af bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden. Jeg er overbevist om, at hr. Nørgaard-Sørensen gør sig skyldig i en fejlurdering. Det er i alt fald min erfaring fra de kommuner, jeg har kendskab til, at man er overordentlig

[Kirkegaard]

stærkt engageret i denne vigtige sag: at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden.

Vedrørende lovforslag nr. L 151, som vi har til behandling her, vil jeg tage udgangspunkt i, at regeringens økonomiske politik som bekendt har medført en kraftig fremgang i beskæftigelsen, som især er kommet de unge til gode, og vi har derfor set et ikke ubetydeligt fald i ungdomsarbejdsløsheden. Denne udvikling har være meget glædelig, men vi er langtfra ved vejs ende. Alt for mange unge står stadig væk uden job, og derfor er der fortsat behov for særlige foranstaltninger for de unge i endnu nogle år.

Dette forslag samler bestemmelserne om ungdomsvejledningen og viderefører lov nr. 488's uddannelsesmæssige foranstaltninger, og vi kan støtte det.

(Kort bemærkning).

Nørgaard-Sørensen (S):

Hr. Kirkegaard sagde, at jeg gjorde mig skyldig i en fejlurdering. Han var overbevist om, at kommunerne ville afsætte de samme beløb, som de hidtil har gjort, altså også uden forpligtelsen. Hvis det er tilfældet, hr. Kirkegaard, hvorfor så ophæve forpligtelsen? Så kan vi jo lige så godt have den for at sikre, at beløbet under alle omstændigheder bliver afsat, og for at sikre, at der bliver en nogenlunde ensartet indsats mod ungdomsarbejdsløsheden i alle kommuner, og at det ikke bliver meget forskelligartet, alt efter hvilken kommune man bor i.

(Kort bemærkning).

Kirkegaard (KF):

Fra 1. januar 1986 placeres ansvaret for, at disse beløb afsættes, hos kommunen. Jeg tror, det er rigtigt, at ansvaret netop ligger hos kommunen, hvor man er tættest på de unge mennesker.

Tørnæs (V):

Den stigende beskæftigelse og faldende arbejdsløshed især blandt de unge er et sikkert tegn på og udtryk for, at den økonomiske linje og den beskæftigelsespolitik, der føres, er rigtig. Det er den bedste måde at bekæmpe ledigheden på at få endnu flere job og varige job især i den private sektor.

Desværre er der i nogen tid endnu behov for særlige foranstaltninger for at skaffe dels uddannelse, dels erhvervs erfaringer for en del unge, som det ikke har været muligt for at få job. Det er efter vores opfattelse meget vigtigt, at der i administrationen og tilrettelæggelsen af loven etableres den kortest mulige afstand mellem arbejdsmarkedet og de særlige foranstaltninger, der vedtages.

Vi er af den opfattelse, at lovforslaget vil kunne opfylde de intentioner, der er i det, og dermed være et ekstra og forstærket bidrag til ungdomsarbejdsløshedsbekæmpelsen. Vi kan derfor give fuld tilslutning til det.

Alice Faber (SF):

Lovforslaget er et led i regeringens afløsning af lov nr. 488 om jobskabelses- og beskæftigelsesforanstaltninger. Der står i forslaget mange smukke ord om vejledning, som der bestemt er behov for, men der er også behov for en koordinering af vejledningen, og det er ikke altid positive ord, man hører fra de unge, når de kommer fra deres vejledere. Det er ofte sådan, at når vejlederen ikke kan løse problemerne, er det ham eller hende, der skydes på, men problemet er jo, at vejlederne har meget begrænsede muligheder for at tilfredsstille de unges ønske om det job eller den uddannelse, de unge foretrækker.

Vi har i SF et forslag om opsøgende ungdomsrådgivning på beddingen, et forslag, som retter sig meget bredere problemmæssigt mod de unge, og det er et betydelig bedre forslag.

Det største problem ved dette lovforslag er, at vi ikke har nogen oversigt over regeringens initiativer til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Der er som sagt udtalt mange fine ord, men ved at forslagene behandles i forskellige udvalg og lovforslagene fremsættes hver for sig over et længere tidsrum, er det svært for folketinget at få et samlet overblik over indholdet af tilbuddene. En lov om beskæftigelsesmuligheder for unge mangler f.eks. stadig. Det ville være mere rimeligt, om lovforslagene behandlede i et udvalg. Og hvorfor får vi ikke en samlet oversigt over lovene mod ungdomsarbejdsløsheden og finansieringen af dem? Kommunerne får mulighed for at iværksætte de samme uddannelser som efter den nugældende lov og rekvirer

[Alice Faber]

re uddannelser og kurser og yde tilskud til forskellige uddannelser, står der, og til daghøjskolerne ydes der stadigvæk tilskud, men vi finder, at socialdemokratiets forslag om en særlig lov for daghøjskoler er betydelig bedre.

Det er ifølge lovforslaget nu op til kommunerne at lave foranstaltninger for arbejdsløse. Staten yder ikke længere tilskud ud over en pulje på 5 mill. kr. til forsøgsprojekter. Der er ingen krav til kommunerne om, hvor meget der skal afsættes. Tænk, hvis alle kommuner ligesom Hanstholm kommune besluttede, at de ingen arbejdsløse unge ville have i kommunen! Det ville være en flot målsætning, men regeringen fortæller nu kommunerne, at det med de arbejdsløse unge er deres eget bord, bortset fra tilskud til uddannelsesinstitutionerne. Kommunen har ingen indflydelse på regeringens arbejdsløshedspolitik, men konsekvenserne af arbejdsløshedspolitikken, de stadig høje arbejdsløshedstal og de problemer, det giver befolkningen, må kommunerne nu selv løse. Vi synes, det rammer skævt, og mener, det er asocialt, og det er absolut en nedprioritering af ungdomsarbejdsløshedsbekæmpelsen.

Ole Vig Jensen (RV):

Det radikale venstre kan støtte det lovforslag, som er til første behandling her, og jeg vil med det samme sige, at vi ikke opfatter forslaget som udtryk for, at indsatsen i forbindelse med bekæmpelsen af ungdomsledigheden på nogen måde skal svækkes. Det er nævnt i lovforslaget, at det bl.a. skal fylde det tomrum ud, der bliver, når lov nr. 488 løber ud pr. 1. januar 1986. Vi har den opfattelse i det radikale venstre, at formelt løber lov nr. 488 ud ved årsskiftet, men det forudsætter for os, at der er andre initiativer klar til at følge den fortsatte indsats til bekæmpelse af ungdomsledigheden op.

Forslaget her mener vi er godt og rigtigt på den måde, at det giver mulighed for at styrke den kommunale indsats i hele vejledningsarbejdet. Vi har fra radikal side mange gange været inde på, at det var uheldigt, at vejledningsindsatsen var spredt på for mange hænder. Nu bliver der altså mulighed for, i første omgang over for ungdomsgruppen, at samle indsatsen og sikre koordineringen ét sted, nemlig i kommunerne, og det opfatter

jeg som en klar opfølgning af, hvad der allerede sker i folkeskoleforløbet.

Lovforslaget giver også mulighed for at følge den måske mere traditionelle vejledning og orientering op med uddannelsesmæssige aktiviteter af forskellig art, og vi er overbeviste om, at den gruppe, der her er tale om, og som oftest er meget lidt motiveret for enten at gå i uddannelse eller i arbejde, netop har behov for at blive sat i gang via de aktivitetsmuligheder, som lovforslaget også lægger op til.

Jeg skal afsluttende sige, at for os bliver der ikke tale om at acceptere en svækket indsats, tværtimod.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nu må det hykleri altså snart holde op! Nu har det radikale venstre sammen med regeringen skåret benhårdt i samtlige aktiviteter i ungdomsindsatsen her i landet, og så får vi her at vide, at det kun er formelt, lov nr. 488 skal ophæves. Hvorfor så ophæve den? Vi får samtidig at vide, at man skærer kommunerne benhårdt ind til, hvad de overhovedet kan tåle. Kan hr. Ole Vig Jensen forestille sig, at der er kommuner, der måske bliver nødt til at gå ind på dette område, når forpligtelsen ophæves, eller er det også lige gyldigt? Kan hr. Ole Vig Jensen, som jo har været med i forhandlingerne om dette, fortælle os: hvor mange penge har man sparet i 1984 og 1985 på ungdomsindsatsen? Vi vil søge at få det oplyst under udvalgsarbejdet, men hvis hr. Ole Vig Jensen kan give os beløbet her, klarer vi det jo hurtigt og godt. Og lad os så blive fri for hykleriet med, at intet må beskæres, når man ikke har bestilt andet, så længe denne regering har siddet.

(Kort bemærkning).

Nørgaard-Sørensen (S):

Hr. Ole Vig Jensen sagde, at for det radikale venstre vil der ikke blive tale om på nogen måde at acceptere en svækket indsats mod ungdomsarbejdsløsheden som følge af ophævelse af lov nr. 488.

Hvis det nu viser sig i løbet af et år til to efter ophævelsen, at kommunerne ikke har afsat de midler, de gjorde før, hvad vil hr. Ole Vig Jensen så gøre? Kommunerne må jo

[Nørgaard-Sørensen]

selv om nu, om de overhovedet vil afsætte nogen midler. Hvis det nu viser sig, at der bliver et stærkt fald i de midler, der bliver afsat i kommunerne, hvad vil hr. Ole Vig Jensen så gøre på baggrund af den udtalelse, han selv kom med før?

(Kort bemærkning).

Ole Vig Jensen (RV):

Blot for god ordens skyld skal jeg sige i anledning af de to socialdemokratiske indlæg her, at den samlede indsats, når det gælder bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, i den seneste periode har været større, end nogen socialdemokratisk regering har haft fantasi til at forestille sig, og større, end de har haft evne til at gennemføre. Det er jo sandheden. Så hvem der er hyklerisk, vil jeg overlade til andre at afgøre.

Sagen er, at i 1985 er der afsat ekstraordinært 1 mia kr. til en ekstra indsats på hele dette område. Der var allerede afsat 500 mill. kr. i finanslovsforslaget for 1985, og da det blev endeligt udformet efter valget i begyndelsen af 1984, blev der yderligere afsat ca. 500 mill. kr., så jeg synes ikke, der er grund til at have dårlig samvittighed. Noget andet er, om den samlede indsats er tilstrækkelig i forhold til problemerne, og det er vi altid åbne over for at diskutere.

Må jeg så sige: dette lovforslag lægger jo op til det, kommunerne selv har ønsket og meget ofte og stærkt har udtrykt, nemlig at få friere hænder til at gøre en indsats for de unge. Det giver dette lovforslag mulighed for, og jeg har ingen grund til at have mistro til kommunernes ønske om at gøre en indsats for de unge; det mener jeg de i utallige tilfælde har vist at de har, men de har ofte mødt eksisterende barrierer i form af bestemmelser, som har forhindret dem i at tackle tingene på en rimelig og fornuftig måde.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nu lyder hr. Ole Vig Jensen efterhånden som en tro kopi af en båndoptagelse af undervisningsministeren. Der har ikke før været gjort så stor en indsats for ungdomsledigheden, hører vi. Vi ved godt, at man har kunnet se, at der har været gjort en stor indsats med hensyn til uddannelsespladser, men de

pladser har socialdemokratiet og det radikale venstre skabt. De har ikke noget med denne regerings indsats at gøre; de er fra martspakken.

Det, der er sket, er, at man på det aktive arbejdsmarkedsområde gang på gang i de sidste to år har skåret ned, og vi er enige med det radikale venstre i, at hvis kommunerne skal klare ungdomsindsatsen, må vi give kommunalbestyrelserne større mulighed for det ved ikke at lægge alle de restriktioner på deres indsats, som vi har her i samfundet, men ikke mindst de radikale har været med til at beskytte særinteresserne, og dermed har de bundet kommunerne, så de ikke har kunnet lave noget, i stedet for at fjerne forpligtelsen for kommunerne til at lave noget. Nu siger de: det hele går nok; bare det er liberalt, går det nok. Og samtidig presser man dem til det yderste økonomisk.

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Hr. Ole Vig Jensen giver udtryk for, at kommunerne har ønsket dette. Jeg vil godt have at vide af hr. Ole Vig Jensen: hvad har Kommunernes Landsforening sagt til dette forslag? Har de givet udtryk for, at de har ønsket det? Så vidt jeg er orienteret, er det ikke tilfældet, men jeg vil gerne have at vide: hvor har hr. Ole Vig Jensen det fra, at det er kommunerne, der har ønsket denne omlægning?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Kommunerne har fået forslaget tilsendt, de har været til møde i ministeriet, og de har tiltrådt den model, der foreligger her.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi er tilbage ved talerrækken. Fru Elisabeth Bruun Olesen.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Som andre allerede har været inde på, er det centrale punkt i dette lovforslag, at man afskaffer kommunernes hidtidige forpligtelse til at afsætte et bestemt beløb pr. indbygger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Så står der godt nok i bemærkningerne, at indsatsen på landsplan har ligget over det lovhjemlede minimum, hvilket skulle gøre

[Elisabeth Bruun Olesen]

det naturligt, at man giver kommunerne en højere grad af frihed og gør indsatsen frivillig. Men jeg vil præcisere, at indsatsen har været meget uensartet, at 86 primærkommuner ud af 273 i 1983 ikke brugte det lovpligtige beløb, som så endte i indenrigsministerens lomme. Det vil faktisk sige, at en tredjedel af kommunerne brugte for lidt, selv om de skulle af med pengene.

Når kommunernes forpligtelse til at afsætte beløb nu bortfalder, må man frygte, at der kan ske et fald i indsatsen, i alle tilfælde i de omtalte 86 kommuner, som ikke har levet op til ansvaret indtil nu. Disse tal er fra 1983, men så vidt jeg ved, står det lige så galt til i 1984, om ikke værre, og det vil jeg gerne have undervisningsministerens kommentarer til. Man må sige, at de 86 kommuner i alle tilfælde ikke havde den gode vilje til og det hede ønske om at gøre så målrettet og stor en indsats for ungdomsarbejdsløsheden som muligt, og det er lidt hyklerisk at sige, at det udelukkende er kommunerne, der skal gøre indsatsen, når man ved, at resultatet bliver, at indsatsen ikke bliver gjort.

Det er måske hårdt at stå og bebrejde kommunerne det – i betragtning af, at kommunernes bloktilskud bliver skåret ned og skåret ned – men tingene må nu ses i den sammenhæng, og jeg kan i alle tilfælde ikke få andet resultat ud af det, end at det vil betyde en meget neddæmpet indsats mod ungdomsarbejdsløsheden.

Steffensen (KrF):

Lovforslaget har jo til formål at videreføre bestemmelserne vedrørende ungdomsvejledningen og uddannelses- og beskæftigelsesmulighederne for de arbejdsløse unge og styrke kommunerne i deres indsats for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden. Det har vi før kunnet gøre efter lov nr. 488, og det er den lov, der nu udbygges, ligesom der kommer yderligere muligheder for kurser og anden undervisning for de arbejdsløse unge på både erhvervsskoler, specialskoler og højskoler. Derfor synes vi, det er et godt initiativ, som vi gerne vil støtte.

Det er også værd at lægge mærke til, at der i ministerens fremsættelsestale står, at der er enighed med kommunerne og amtskommunerne om det niveau, man nu opererer på, og vi ser frem til, at dette vil betyde en yder-

ligere styrkelse af indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er ikke småting, der efterhånden er foretaget herindefra for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden, men hidtil har det mest vist sig at være noget makværk, hvilket de magre resultater har bevist. En af de slemme metoder er, at staten skal give tilskud til arbejdspladserne, for at de unge kan få et job, mens fagforeningernes jobpatruljer kører landet igennem på kryds og tværs og får andre unge smidt ud af deres job.

Vi opdeler i ungdomsarbejdsløshed og arbejdsløshed, men der er jo ikke forskel. Det er mennesker, vi taler om, og det er den generelle arbejdsløshed, vi skal have afskaffet. Efter fremskridtspartiets mening kan det først ske, når skattetrykket sænkes gennem besparelser inden for det offentlige, hvilket regeringen endnu ikke er begyndt på.

Dette forslag skal give kommuner og amtskommuner mulighed for at iværksætte de samme uddannelsesmæssige foranstaltninger som efter den nugældende lov, nr. 488.

Der sker altså fortsat noget på det, man kalder ungdomsarbejdsløshedsfronten, men det er sådan set ikke noget nyt, man foretager sig. Fremskridtspartiet vil afvente udvalgsarbejdet, før vi tager endelig stilling.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne sige tak for den overvejende positive modtagelse og understrege, at der har været samarbejde med kommunerne, og at der fortsat ønskes et samarbejde med kommunerne om dette. Der er enighed mellem regeringen og kommunerne om, at det, vi sigter på, er en uændret indsats og ikke en svækkelse, og det på trods af, at ungdomsarbejdsløsheden er faldet. Det betyder altså, at vi nu har de samme ressourcer at sætte ind over for et mindre antal unge.

Når der er brug for større dispositionsfrihed, skyldes det for det første, at der er betydelige og voksende forskelle i problemets art fra kommune til kommune, og for det andet, at der i alle kommuner er en tendens til, at det ikke længere er de helt unge, men de lidt mindre unge, som er problemgruppen, så jeg tror virkelig, at vi fra folketingets side bør give kommunerne denne øgede dispositions-

[Undervisningsministeren]

frihed og så holde dem fast på – og det skal vi alle sammen bidrage til – virkelig at bevare en uændret indsats.

Jeg ved ikke, hvorfor et antal kommuner ikke har overholdt forpligtelsen i dag. Der findes jo kommuner, hvor problemet er meget beskedent og man derfor ikke synes, man skal bruge hele beløbet. Det kan være en af årsagerne. Jeg ved det ikke, men det vil jeg da gerne forsøge at forsyne udvalget med oplysninger om. Selve dette, at så mange kommuner ikke har overholdt forpligtelsen, er jo – hvis det ellers er rigtigt – et godt tegn på, at den nugældende ordning måske ikke er så effektiv endda.

Jeg kan altså dementere hr. Nørsgaard-Sørensen påstand om, at dette betyder en nedprioritering. Der er enighed hos alle involverede parter om, at det betyder det ikke. Staten sparer ikke noget, det er ikke hensigten. Deri ligger også, at staten har tænkt sig at bidrage til, at der ikke spares i denne forbindelse.

Når hr. Nørsgaard-Sørensen alligevel kalder det noget makværk – nej, undskyld, noget rodsammen; det var fru Jytte Andersen, der forleden brugte ordet »makværk«; sådan har man et sæt af ord, som især hr. Kaj Poulsen kan udenad og kommer med, også når han ikke er ordfører – når det kaldes rodsammen, må jeg sige, at det i hvert fald er et velforberedt rodsammen, for det har faktisk taget sin tid at få det på plads med alle de involverede ministerier og med kommunerne og amterne.

Jeg tror rent ud sagt, at hr. Nørsgaard-Sørensen skulle erkende, at der er brug for at tage fat om dette problem på en lidt anden måde end hidtil. Der var intet galt i, at man startede, som man gjorde, men skævhederne ved den gældende ordning er blevet ret åbenbare. Kommunerne er trætte af den gældende ordning; den virker ikke rimelig. Nu prøver vi under en fælles målsætning, som hedder »uændret indsats«, at finde nye veje, sådan at den uændrede indsats kan bruges til større gavn for de unge end i dag.

Fru Alice Faber mener, at vi mangler en oversigt over alt, hvad der nu ændres, og måske også en oversigt over de forskellige foranstaltninger, der allerede findes, og som bevares. Jeg kan sådan set tilslutte mig synspunktet. Vi har overvejet i regeringen, om vi skulle gøre det i forbindelse med, at vi læg-

ger nogle forslag frem i folketinget, eller vi skulle vente, til vi mere sikkert kan fortælle kommunerne, hvad der kommer ud af det. Vi har valgt det sidste – til dels af beskedenhed, idet jeg husker, at der var en af fru Alice Fabers partifæller, der engang voldsomt bebrejdede regeringen og mig personlig, at vi havde informeret kommunerne om noget, vi havde foreslået folketinget. Marianne Bentsen-Pedersen sagde dengang, at det måtte vi ikke gøre, før det var vedtaget af folketinget.

Men nok om det. Fru Alice Faber har ret i, at der er brug for nogen informationsvirksomhed på dette felt. Om det skal ske før eller efter, at det er endeligt vedtaget, kan vi drøfte. Jeg er i hvert tilfælde rede til at tage den opgave op, og vi er ved at tage den op. Kommunerne har også bedt om det. Det skal nok komme, det lover jeg.

Hr. Kaj Poulsen siger, at vi i forvejen har skåret behårdt i samtlige aktiviteter, at vi også skærer kommunerne behårdt generelt, osv., og at vi skærer helt ind til det, de kan tåle; det eneste lyspunkt i hele denne grå verden af uretfærdige regeringsinitiativer er martspakken fra den tidligere regerings tid. Ja men jeg anerkender da, at martspakken var udmærket; der er aldrig sagt noget dårligt om martspakken. Jeg håber også, at i det omfang vi har videreført den, kan vi være enige om, at det stadig væk er godt. Men hvorfor stille det så mørkt op? Kommunerne mener altså, at de på trods af alt, hvad hr. Kaj Poulsen mener vi har gjort ved dem, kan leve op til målsætningen: en uændret indsats. Skulle vi så ikke holde dem fast på det og lade være med at male fanden på væggen i denne sag?

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Ministeren gav udtryk for, at kommunerne har tiltrådt lovforslagene. Jeg vil godt spørge ministeren: betyder det, at kommunerne har accepteret indholdet af de lovforslag, eller har de kun ligesom vi fået en oversigt over, hvad de lovforslag hedder, regeringen kommer frem med?

Ministeren gav udtryk for, at han godt kunne forstå, at vi gerne ville have en oversigt. Jeg synes, ministeren har taget mere hensyn til kommunerne end til folketingets medlemmers muligheder for at se, hvad dette

[Alice Faber]

egentlig betyder for finansieringen, for indholdet af lovforslagene. Ministeren siger, at det har taget sin tid, og at det har været nødvendigt. Spørgsmålet er, om man har taget sig den tid, der var behov for, sådan at der var mulighed for at fremlægge noget for folketingets medlemmer, så vi kunne tage stilling til, hvad indholdet egentlig er. Det mener vi ikke der har været.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg ved ikke rigtig, om jeg var uopmærksom, men forstod jeg virkelig undervisningsministeren ret, når det blev sagt, at ungdomsarbejdsløsheden i 86 primærkommuner, det vil sige $\frac{1}{3}$ af kommunerne, har været så lille, at man ikke kunne bruge pengene dér? Og så fik jeg ikke svar på, hvordan det ser ud for 1984.

(Kort bemærkning).

Nørgaard-Sørensen (S):

Jeg vil gerne sige til undervisningsministeren, at jeg havde bedt hr. Kaj Poulsen om eventuelt at deltage i debatten i dag, bl.a. fordi jeg ved, at undervisningsministeren er så begejstret for ham.

Undervisningsministeren gør meget ud af den større dispositionsfrihed for kommunerne. Den har vi heller ikke noget imod at diskutere. Vi har ikke noget imod, at kommunerne får større dispositionsfrihed. Det, der er følgen af det, der gennemføres nu, hvor man ophæver forpligtelsen, er, at ungdomsarbejdsløshedsbekæmpelsen vil foregå på en usolidarisk måde mellem kommunerne. Det favoriserer i høj grad de kommuner, der ikke har så stor en ungdomsarbejdsløshed, og det stiller de kommuner, der har et meget stort ungdomsarbejdsløshedsproblem, dårligere end i dag, hvor der faktisk er tale om en form for kommunal udligningsordning ved den forpligtelse, kommunerne har til at afsætte beløb til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Det er den politiske hovedanke fra vores side, når man nu begynder at stykke lovforslaget ud på den måde, man gør her, og laver lovhjælp for, at kommunerne kan gøre både dit og dat, hvad de også har kunnet

ifølge lov nr. 488, som ikke forpligter dem til noget som helst.

Jeg nævnte noget i min tale, som undervisningsministeren ikke kommenterede. Synes undervisningsministeren ikke, at det havde været overordentlig rimeligt, om arbejdsministeren havde fået taget sig sammen til at fremsætte sit bebudede lovforslag om beskæftigelsesmuligheder for unge i kommunerne, således at vi kunne have fået en samlet diskussion om den kommunale indsats mod ungdomsarbejdsløsheden? Undervisningsministeren må erkende, at han i sit eget lovforslag om ungdomsvejledning flere gange i bemærkningerne henviser til det bebudede lovforslag fra arbejdsministeren, men vi har ikke set forslaget endnu, og det synes vi faktisk er urimeligt, for det giver os ikke nogen mulighed for umiddelbart at vurdere de samlede konsekvenser af den nye form for indsats mod ungdomsarbejdsløsheden i kommunerne.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det sidste kan der være noget om. Jeg er helt overbevist om, at arbejdsministeren har gjort alt, hvad hun på nogen måde kunne, for at få lovforslaget frem inden for fristen, og man kan sige, at det måske havde været bedre at udskyde denne første behandling, til forslaget var kommet. Men jeg kan ikke se, at der sker noget som helst ved at tage det i to tempi. Undskyld, at jeg siger det. Det skal nok dukke op. Hvorledes folketinget vil behandle det, om det skal være i samme udvalg, vil regeringen selvfølgelig på ingen måde blande sig i.

Dette med byrdefordelingen tages jo op en gang om året, og ungdomsarbejdsløsheden indgår i byrdefordelingen. Der skabes ikke en speciel byrdefordeling ved at gå over til en ny model. Det bliver ikke mere usolidarisk af, at man fjerner forpligtelsen og i stedet aftaler en fælles målsætning – tværtimod, ville jeg sige.

Jeg kan ikke fortælle fru Elisabeth Bruun Olesen, hvad der er årsagen til de 86 kommuners manglende opfyldelse af forpligtelsen. Jeg sagde netop, at jeg ikke vidste, hvad det var. Jeg antydede, at der for nogle af disse kommuners vedkommende kunne være tale om, at der ganske enkelt ikke var særlig mange ungdomsarbejdsløse i de pågældende

[Undervisningsministeren]

kommuner. Det er nemlig blevet sådan, at ungdomsarbejdsløsheden ligesom den øvrige arbejdsløshed fordeler sig mere og mere ujævnt over landet, og det gør, at man nok i stigende grad får byrdefordelingsproblemer. Men i så fald skal de nok blive draget frem, og i så fald skal vi nok gøre alt, hvad vi kan, for at få dem løst.

Med hensyn til, om kommunerne har sagt ja eller nej til det ene eller det andet, kan jeg alene oplyse følgende: de har fået forslagene, de har været indbudt til møde, vi har søgt at imødekomme dem på enkelte punkter i det forslag, der følger efter dette, nemlig forslaget om produktionsskoler. Jeg skal gerne ud- dybe, hvad det var, der var problemet: vi har ikke fra kommunerne fået melding om, at de gerne ville bevare forpligtelsen. Vi har derimod fået et positivt tilsagn om, at man til- slutter sig vores målsætning om uændret ind- sats over for de unge. Det er, hvad man kan sige om kommunernes rolle.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behand- ling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om produktionsskoler.
(Fremsat 31/1 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard-Sørensen (S):

Man kan sige, at dette lovforslag er det næste skud på stammen til afløsning af lov nr. 488, men i modsætning til det foregående lovforslag vil jeg gerne tilsige undervisnings-

ministeren, at vi vil se positivt på dette lov- forslag – rimelig positivt, alting med måde!

Det drejer sig om at lave en egentlig lov om produktionsskoler til erstatning for de cirkulærer, hvorefter man hidtil har kørt de kombinerede undervisnings- og produktions- programmer. Vi har hele tiden været meget positivt indstillet over for produktionsskoler- ne, og derfor har vi ikke noget imod, at man – hvad kan man sige? – permanentgør disse skoler, giver dem det blå stempel via en egentlig lovgivning. Men der er to ting i lov- forslaget, vi gerne vil rejse som et stort pro- blem.

For det første er lovforslaget udtryk for en helt ny finansiering af produktionsskoler og aktiviteter, der er forbundet hermed. Staten har hidtil ydet 50 pct. tilskud til etablering og drift. Det skal ikke længere være tilfældet. For fremtiden skal der afsættes et fast beløb på finansloven, og hvis aktivitetsniveauet på produktionsskolerne sættes i vejret, nedsættes statstilskuddet pr. plads til alle skoler auto- matisk. Det er for os at se det samme som at fjerne kommunernes budgetteringsgrundlag. Hvordan skal den enkelte kommune kunne forudse aktivitetsniveauet i hele landet, hvis den f.eks. ønsker at oprette en produktions- skole? Det er jo ikke muligt.

Ligeledes synes sigtet med lovforslaget at være, at man vil fjerne statstilskuddet helt i løbet af nogle år, idet undervisningsministe- ren i sine bemærkninger til lovforslaget oply- ser, at han til den tid vil give disse skoler kommunal status. Det er lidt svært at se nøj- agtigt, hvad undervisningsministeren mener hermed, men jeg vil gerne spørge undervis- ningsministeren, om meningen hermed er at fjerne statstilskuddet til etablering og drift af produktionsskoler fuldstændigt. Det kunne i hvert fald godt ligge i den bemærkning.

Det andet, vi gerne vil fremhæve som et problem, er den godtgørelse på 450 kr. og 650 kr. pr. uge, som gives til produktionssko- lernes elever. Den har ligget fast siden 1977, tror jeg, ikke været reguleret med en eneste øre. Jeg vil gerne spørge undervisningsmini- steren i dag, om han vil være villig til under udvalgsarbejdet at diskutere en eller anden form for regulering af den sats, som altså ikke har været reguleret i 8 år. Det kunne være rimeligt, også fordi sigtet med skolerne jo er at hjælpe svagt stillede unge ind og dere- efter i gang med en egentlig kompetencegi-